

NEWSLETTER

Expozice času

21. vydání

leden 2014

Foto: Šárka Orságová

FOTO MĚSÍCE

Putovní výstava fotografií Šárky Orságové Romský svět dětí z Jilora - Srdíčka míří do Expozice času. Vernisáž se bude konat ve čtvrtek 9. ledna v 17 hodin, snímky si pak zájemci mohou prohlédnout až do 16. února. Sociálně aktivizační služba Jilora - Srdíčko Charity Šternberk má za cíl pomoc rodinám s dětmi, jež jsou v obtížné sociální situaci. Autorka docházela do Jilora během celého roku a nafotila sérii snímků, které zachycují svět romských dětí a jejich rodičů. (alf)

Leden se ponese ve znamení filmů a výstavy fotek

Připravujeme: zajímavé doprovodné akce ve šternberské Expozici času pro vás chystáme i v novém roce...

Foto z filmu Anna Karenina

Lednový program zahájí promítání Minikina Expozice času: **v úterý 7. ledna v 19:00** přijďte na akční sci-fi s Bradem Pittem **Světová válka Z**. Lidstvo v něm začne deci-

movat virová epidemie: pokud se jí nepodaří rychle zastavit, nebude už koho zachraňovat. Situace je o to horší, že nakažení napadají ty, jimž se nemoc zatím vyhýbá... Vstupné je 75 korun.

Ve čtvrtek 9. ledna se v multifunkčním sále bude konat vernisáž výstavy fotografií Šárky Orságové. Snímky nesou název **Romský svět dětí z Jilora - Srdíčka**, více o této akci naleznete ve článku nahoře.

O další program se pak postará minikino. **V úterý 14. ledna** jsou do něj zvány hlavně děti, a to na **třetí pokračování Fimfára**. Film na motivy Jana Wericha, který oživuje příběhy pomocí loutkové animace,

se promítá od 18 hodin. Vstupné je pro dospělé 70 korun, děti do 12 let mají vstup za 30 korun.

O týden později, **v úterý 21. ledna v 19:00**, přijde na řadu Filmový klub s překvapivým až šokujícím dokumentem Bohdana Bláhovce **Show!** Snímek nabízí pohled do života teenagerské kapely 5Angels, která je realizací byznys-plánu otce jedné z dívek. Vstupné je 60 korun.

Program uzavře **v úterý 28. ledna v 19:00** drama natočené podle slavného románu L. N. Tolstého **Anna Karenina**. Příběh vášnivé a nešťastné lásky s Keirou Knightley v hlavní roli režíroval Joe Wright, vstupné je 70 korun. (alf)

Povídka: Trampský příběh

Přinášíme vám další z řady textů, které byly zaslány do literární soutěže Kdy se mi v životě zastavil čas.

České Švýcarsko, pískovcová skalní města schovaná v lesích na hranicích s Německem, byla odedávna navštěvovaná turisty, horolezci-písaři a trampy. Skalní stěny, hluboké kaňony se sotva znatelnými cestami, jeskyně a převisy, stálý cíl mnoha trampských osad. Celá desetiletí budovaná čundrácká ležení pod těmito převisy měla své názvy – Velryba, Na myšárně, Korál, Na Stříbrný atd., a své věrné přívržence. Ty doby jsou nenávratně pryč.

České Švýcarsko bylo vyhlášeno Národním parkem a následovala řada zákazů a omezení. Písaři se musí prokousat schvalovacím řízením, většinou pak zamítavým, po vyznačených cestách chodí uniformovaní strážci pořádku a běda těm trampům, kteří by vyhledali svá stará ležení a chtěli ohrát ruce nad plamínky. "Trampům vstup zakázán!" Neviditelné ploty se roztáhly přírodou a znavený poutník klade hlavu vedle plotu hlučného kempu. Cestičky a stezky zarůstají, zbudované sruby pod převisy se rozpadly nebo byly odstraněny. Ještě pár roků, a nikdo už nebude vědět, kde ležení byla a jaké vážnosti se těšila.

Často navštěvuji chajdu známé T. O. z Děčína, odkud vidím na milované skalní velikány, a podobně jak v písničce o staříčkém šerifovi vzpomínám na to, co už se nevrátí. "Ahoj Markýzo, někoho ti vedem!" S Jerry m dorazilo několik známých polských harcerů. Zdraví se s námi po čundrácku a tak trochu pobaveně a zvědavě po mně pomrkávají. Jerry ale hned spustil: "Byli se podívat na Velrybě a hrozně by chtěli přespát Na Korálu, zákaz nezákaz. Tys tam přeci párkrát byla, já to marně hledal, je to tam všechno vykácené, pojď protáhnout kostil!" Chvilé zaváhání, pak nezbytné pohory a bág!

Brzy šlapeme písčítým svahem a borůvkovými stezkami, které jsou ale už jen v mé hlavě. Les nám každou chvíli odkrýval nový pohled na skalní labyrint různě propojovaných pískovcových stěn. A najednou tu byl – masivní Korál, a někde v patnácti metrech nad zemí, tam, kde se jeho jedna strana opírá o další stěny, je pod mohutným převisem schované naše ležení. Posílám je po skalní římsě vzhůru. Do ležení se dá dostat obchvatem skalního bloku a tvrdým bojem s ostružiním, které po vykácení lesa bují všude. I Jerry už se chytil, už si pamatuje to nekonečné stoupaní kamenným mořem

a vyráží jako první. "Já tu počkám!" křičím na ně, ale v hlavě už mám zcela jiný plán.

Vracím se k patě vysokého masivu a pomalu prohlížím metr po metru. Za chvíli stojím před úzkou puklinou, která mizí někde nahoře v deseti metrech, protože tam se lomí do levého šikmého úhlu, škvíry tak pro jedno trénované tělo. Vsoukávám se do úzkého prostoru a začínám znovu objevovat všechny zapomenuté fáze výstupu. Všechny úchyty, výstupky, přesýpačky nahmatávám s dychtivostí a radostí, ale nějak mne pocit lehkosti výstupu brzy opouští. Jen pomalu, jako pavouk, decimetr po decimetru se šinu vzhůru. Každou chvíli musím uvolňovat vklíněnou uschlou smrkovou větev, téměř zalknuta sypajícím se prachem a pískem, které na nich ležely naváty. Konečně už značně vyčerpaná téměř dosahuji známého levého zlomu, do kterého se musím vtěsnat a už jen asi dva metry se proplazit nahoru na traverz, který míří k převisu. Ještě chvíli zatnout zuby a... Strach a úžas mi přibyl nohy ke skále.

Celý levý zlom je doslova napěchovaný suchými větvemi a první pokusy s nimi pohnout jsou marné. (Strážci pořádku byli nečekaně důslední.) Sestup zpět se mi zdá zhora nemožný, jsem na pokraji sil a pode mnou se zachytilo pár shozených větví v místech, kde je každý výstupek životní potřebou. Jako v horečce, v jednom třasu, se mi podaří uvolnit první metr, dál to prostě nejde. V patnáctimetrové strmé stěně leží vecpaná ve skalní puklině šedesátiletá pošahaná ženská, která si chtěla dokázat, že čas se dá zastavit. Jak je ti, Markýzo Magdonová?

Na traverzu někde nade mnou rostla bříza. Bodří ochránci parku porazili i ji, ale kořeny pařezu ještě stále vrůstají do škvír a puklin kolem mne. Jeden kořenový had mi visí přímo před obličejem – opatrně tahám, pak lomcuji silněji, kořen drží. Riskuji život a chytám se jediné možné záchrany. Vteřinu na něm visím jako moucha, třesoucí se nohy odmítají spolupracovat, nemůžu nahoru a nemůžu už zpátky, prsty začínají tuhnout křečí. Konečně prst zachytí přesýpačky, mžitky před očima se ustálí a i noha se konečně zaklíní do úchyty. Na plošinku římsy se doslova připlazím a zcela grogy, po čtyřech, dolezu až k ležení. Jsem tady a živá! Vnitřně to ve mně jása a tančí, i když jsem na místě, kde se tancovat určitě nedá. Oprašuji kila písku, uschlé jehličí se mi sype z hlavy. "Sakra, jak ses sem dostala? Helikoptérou?" Už jsme tu všichni a já se jen šťastně usmívám.

Věra Pajková (Markýza; 2008)

Zajímavosti z expozice: hvězdy a souhvězdí

Hvězdy jsou velké koule horkého plynu, jejichž energie pochází z jaderných reakcí, probíhajících v jejich nitru. Jsou to jiná slunce a s naším Sluncem mají mnoho společných rysů. Obsahují 75 procent vodíku, 20 procent helia a 5 procent ostatních prvků. Jejich struktura je stejná: uprostřed je jádro, kde je teplota nejvyšší. Jádra vodíku se zde slučují na jádra helia a přitom vzniká množství volné energie, vyzařované ve formě světla.

Hvězdy se liší svou jasností, barvou a hmotností. Barva hvězd odráží teplotu na jejich povrchu. Čím více energie hvězda vyrábí, tím více ohřívá svůj obal a tím více se její barva blíží modré. Teplota na povrchu Slunce je téměř 6000 stupňů Celsia, u ostatních hvězd kolísá mezi 2500 (červená) až 50 000 stupni Celsia (modrá barva).

Hmotnost hvězd závisí na podmínkách jejich vzniku. Nejmenší hvězdy mají hmotnost asi 7 procent hmotnosti Slunce, což je minimum potřebné k zážehu hvězdy, k zahájení spalování vodíku v jejím nitru. Hmotnější hvězdy jsou odsouzeny k tomu, aby produkovaly mnohem více energie a rychle spotřebovávaly své zásoby. Jejich existence je zářivá, ale krátká. Skromnější hvězdy září méně, jsou méně teplé, ale žijí mnohem déle.

Některé hvězdy nebo souhvězdí jsou viditelné pouze v určité hodiny nebo v určitém ročním období. Jejich viditelnost závisí na zeměpisné šířce, na které se pozorovatel nalézá. Hvězdy ležící blízko pólu zůstávají viditelné po celý rok.

Souhvězdí: jsou umělá seskupení hvězd. Při hledání smyslu věci lidé proměnili určité světel-

né body na nebi ve vysněný svět. Spojili hvězdy pomyslnými čarami a připodobnili je zvířatům, hrdinům z bájí nebo různým předmětům. Starověcí Řekové pojmenovali 48 souhvězdí a jejich následníci přidali dalších 40. Pro starověké národy bylo pozorování hvězd více než jen zábavou. Mořeplavci užívali hvězdy pro navigaci a učení mužové kdysi podle hvězd předpovídali budoucnost.

Kruh: Dvanáct hlavních souhvězdí vytváří zvířetník, zvěrokruh nebo také zodiak. Jak Země obíhá kolem Slunce, promítá se nám Slunce vždy do určitého souhvězdí. Tato zdánlivá dráha Slunce leží ve stejné rovině, ve které obíhá Země. Nazýváme ji ekliptika a prochází dvanácti souhvězdími, která vytvářejí zvěrokruh.

zdroj: Createam

Nejlepší lék? ČAS A SMÍCH 😊

"Na internetu nikdo nepozná, že jsi pes..."

Expozice času myslí i na seniory: má pro ně vlastní animační program

Prohlédnout si Expozici času, bavit se v ní a vzdělávat se lze různými způsoby. Můžete zvolit klasickou prohlídku, kdy si jednotlivé místnosti projdete sami, pro ty zvědavější je pak připravena komentovaná trasa, při níž vás průvodkyně seznámí s tematikou času do větších podrobností.

Novinkou je pak ještě třetí možnost: animační program určený speciálně pro návštěvníky nad 55 let. Program nese název **V muzeu není žádná nuda pro starší a pokročilé.**

A jak vše probíhá? Během prohlídky na vás bude čekat milá průvodkyně s výkladem, ale také s úkoly procvičujícími paměť.

Během prvního úkolu budou seniři v místnosti zvané Vesmír hledat chyby v komentáři průvodkyně. Druhý úkol spočívá v rozpoznání rozdílů mezi orlojem v Expozici času a orlojem na papíře. Ve třetím úkolu budou dvě skupiny luštit na čas křížovku. Kdo zvítězí?

Animační program lze objednat na tel. čísle 587 571 278. (alf)

Expozice času Šternberk
ČSA 19, 785 01 Šternberk

Kontakty: expozice@mkzsternberk.cz | +420 587 571 278 | www.expozicecasu.cz

vydala Městská kulturní zařízení, p.o. v lednu 2014, 21. vydání